І чужому научайтесь
Й свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. 07303
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-3740
— Тел. в Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXI. Ч. 46. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 10-го БЕРЕЗНЯ 1964 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, MARCH 10, 1964 No. 46. VOL. LXXI.

СЕНАТ ПОЧАВ ДЕБАТИ НАД ЗАКОНОПРОЄКТОМ ПРО ГРОМАДЯНСЬКІ ПРАВА

Вашингтон. — В понеділок вполудне Сенат почав дебати над законопроєктом про охорону громадянських прав, який Палата Репрезентантів прийняла 10-го лютого цього року більшістю 290 до 130 голосів, які були з обидвох головних партій — демократичної і республіканської. В Сенаті також є запевнена більшість для схвалення цього закону, але справа не піде так легко, як в Палаті, бо сенатський реґулямін дозволяє вести обструкції проти небажаного для меншости законопроєкту за допомогою виголошування довгих промов. Демократичні сенатори з південних стейтів заповіли завзяте поборювання громадянського законопроєкту, і тому демократичний провід Сенату виготовив відповідну тактику, щоб таки Сенат міг ухвалити урядову програму в цій справі. В неділю 8-го березня міннесотський сенатор Гюберт Гомфрі заявив в інтерву, що демократичні та республіканські прихильники урядового законопроєкту повинні відкласти на бік всякі партійні оцінки цієї програми та об'єднатися на те, щоб без змін ухвалити законопроєкт, що його прийняла вже Палата. Гомфрі закликав до такої самої співпраці між демократами і республіканцями, яка була в Палаті. Закон про охорону громадянських прав є крайовою і моральною проблемою, і тому партійні міркування повинні відійти на бік. Провідник демократів в Сенаті із Монтани, Майк Менсфілд має зголосити законопроєкт в Сенаті в понеділок, і після того зараз почнеться дискусія, бо південні сенатори є зорганізовані і почнуть обструкцію, виголошуючи промови впродовж кількох днів проти цього проєкту. Гомфрі старався запевнити республіканських колеґ, які підтримують в засаді цей, проєкт, що демократи не погодяться на те, щоб за допомогою різних поправок розводнити ухвалений Палатою проєкт. Дискусію можна буде припинити, але до цього треба більшости двох третіх присутніх, це значить при наявності всіх 100 сенаторів — 67-ох. Гомфрі повторив свій заклик на телевізійній програмі, кажучи, що сенатори повинні йти слідами тих демократичних і республіканських конґресменів, які вже спільно схвалили законопроєкт. Але в Сенаті праця буде утруднена, бо деякі республіканські ліберальні сенатори не є вдоволені з Палатного проєкту. Сенатор Джекоб К. Джевітс із Ню Йорку гадає, що проєкт потребує скріплення в деяких пунктах. Інші республіканські сенатори хотіли б дещо розводнити ухвалений Палатою закон. Тому важко є сказати, коли Сенат скінчить працю над цим проєктом.

Ціла країна чекає на вислід правиборів в стейті Ню Гемпшир

Конкорд, Ню Гемпшир. — При кінці тижня всі претенденти на республіканського кандидата на президента вели завзяту правиборчу кампанію, щоб під час правиборів в дні 10-го березня дістати якнайбільше число голосів та скріпити свої вигляди на успіх в інших правиборах і здобути номінацію на Крайовій Конвенції. Правиборчу кампанію вели нюйоркський губернатор Нелсон А. Рокефеллер та арізонський сенатор Беррі Ґолдвотер і колишній губернатор Міннесоти, а теперішній філядельфійський адвокат Гаролд Е. Стассен. Сенаторка Чейс Смит припинила правиборчу кампанію, бо поранила собі ногу. Виборчу кампанію вів і Норман ЛеПаже. Крім того аґітували прихильники амбасадора Кебота Ладжа, закликаючи виборців до того, щоб вписували прізвище Ладжа на виборчих картках. Те саме робили і прихильники головного прокуратора демократа Роберта Ф. Кеннеді. Також і Нікона прізвище може з'явитися на виборчих картках, на яких урядово є зголошені такі кандидати: Рокефеллер, Ґолдвотер, Чейс Смит, Стассен і ЛеПаже. Найбільше голосів сподіваються дістати Ґолдвотер і Рокефеллер.

Північний Бруклин відзначив 50-річчя церкви св. Духа

Бруклин, Н. Й. — В неділю 8-го березня парохія української католицької церкви св. Духа в Північному Бруклині відзначила 50-річчя своєї церкви, збудованої в 1913-му році. Врочистість цього Золотого Ювілею складалася з двох частин. О год. 10-ій перед полуднем Стемфордський Владика Преосвященний Кир Йосиф Шмондюк відправив Архиєрейську Божественну Літургію в сослуженні о. протоігумена Сотера Голика, ЧСВВ, о. проф. Мелетія Войнара, ЧСВВ і пароха церкви св. Духа та нюйоркського декана о. Володимира Андрушкова. Церемоніялом проводив о. канцлер Еміль Монастирський. Співав хор церкви св. Духа під диригентурою Лева Рейнаровича, проповідь виголосив о. Василь Феддіш. Промовляв Кир Йосиф до вірних, що щільно виповнили церкву. По Службі Божій відбувся Ювілейний Бенкет у великій залі новозбудованої школи при церкві св. Духа. Бенкет почався молитвою, яку провів впрп. о. Антін Борса, декан Ню Джерзі. Отець парох В. Андрушків привітав Владику Кир Йосифа та всіх гостей і присутніх парохіян і попросив на тостмайстра адвоката Степана Ярему. Промови почав о. монсіньйор Стефан Тиханський, який ґратулював Владиці Кир Йосифові за те, що допоміг збудувати нову школу при церкві і згадав про це, що і СУК „Провидіння" дало позику на будову школи. По-українськи і англійськи промовляв головний предсідник Українського Народного Союзу Йосип Лисогір, який сказав, що вкінці Північний Бруклин дочекався своєї школи, але ще має великі борги, які треба сплатити. Та школи треба, бо вона допоможе втримати молодь при своїй церкві і своєму українському народі. З тих піонерів, які будували першу дерев'яну церкву в Брукліні, промовляли сеньйор українських діячів Юліян Павчак і пані Анна Бодак. Вони пригадали, чим була для наших імігрантів церква, і як вони нею дорожили, коли вдалося їм її збудувати. Тостмайстер С. Ярема відчитав надіслані привіти. Між промовами відбулася багата мистецька програма. Дарія Костик деклямувала вірш Уляни Кравченко „До стіп Твоїх", а Євуня Куріт поезію Лесі Українки „До Тебе, Україно". Маленькі

(Закінчення на сторінці 4-ій)

В АМЕРИЦІ

● **Колишній президент** Д. Д. Айзенгавер проводитиме дискусійною республіканською групою 31 березня в Лос Анджелесі, що обговорюватиме проблему „миру і безпеки". Ця дискусія відбудеться в серії „Партія до народу", і нею займається республіканський комітет в справі виборчої плятформи під час цьогорічних президентських виборів.

УПРАВА КОМІТЕТУ ПАМ'ЯТНИКА ШЕВЧЕНКОВІ ВІДБУЛА ЧЕРГОВІ НАРАДИ, ВИСЛУХАЛА ЗВІТІВ ТА ПРИЙНЯЛА В ЗАСАДІ ПРОЄКТ ПРОГРАМИ ВІДКРИТТЯ ПАМ'ЯТНИКА

Ню Йорк. — В суботу, 7-го березня 1964, тут у приміщеннях Наукового Т-ва ім. Шевченка відбулися в передполудневих годинах чергові наради Управи Крайового Комітету Пам'ятника Шевченкові, під час яких вислухано звітів про стан підготови до найбільш врочистого й величавого відкриття пам'ятника в суботу 27-го червня ц. р. та прийнято в основі запропоновану відповідною комісією програму відкриття пам'ятника. Наради відкрив і ними проводив екзекутивний директор Комітету п. Йосип Лисгір. Звіт із попередніх нарад прочитав секретар Комітету д-р Ярослав Падох. Між приявними на нарадах був заступник голови Комітету проф. Лев Добрянський. Інформуючи про стан праць у підготові до поставлення пам'ятника, п. Й. Лисогір ствердив, що департамент внутрішніх справ, Мистецька Комісія, Комісія Плянування Столиці та Комісія Парків видали вже всі потрібні апробати плянів як щодо пам'ятника, так і оформлення й використання запропонованих матеріялів. Творець пам'ятника, скульптор Леонід Молодожанин, інформує, що відлив у бронзі поодиноких частин статуї вже готовий і статуя буде змонтована вже перед закінченням цього місяця. Завершується також праця при обробці ґраніту. Колиж мова про оформлення площі, на якій пам'ятник буде поставлений, Комітет очікує тепер ще тільки кошторису від шістьох великих контракторських фірм і вже вкоротці одна з тих фірм, яка поставить найкорисніші умови, почне працю. Найбільше уваги віддала Управа Комітету запропонованому проєктові програми відкриття. В загальних зарисах відкриття пам'ятника виглядатиме так: Уже в п'ятницю, 26-го червня, отже на передодні відкриття пам'ятника, запланований на год. 8-му ввечері один концерт для тих, що вже в тому часі будуть у столиці. В суботу, 27-го червня, від год. 9 до 11-ої рано плянується збірка на площі біля обеліску Вашинґтона, де формуватиметься похід. Цей похід, в якому найвидатнішу участь братиме молодь і її організації, почнеться о год. 11-ій рано та йтиме, від обеліску Вашинґтона по 17-ій вулиці, по Пенсилвенійській Евню біля Білого Дому до 22-ої вулиці і по цій вулиці на площу, де стоятиме закритий пам'ятник Шевченкові.

Торжественне відкриття пам'ятника заплянoване на год. 1-шу вполудне. Після відспівання національних гимнів та самої врочистости відкриття пам'ятника під спів Шевченкового „Заповіту" і слова того, хто відкриватиме пам'ятник, відбудеться процесія біля пам'ятника в поклоні Тарасові Шевченкові. Згідно з теперішнім станом зголошень, передбачається, що в урочистостях відкриття пам'ятника візьме участь щонайменше 50,000 народу, хоч можливо, що буде 100,000 і більше. Після відкриття пам'ятника і процесії, о год. 5-ій по полудні передбачені дві імпрези: величавий концерт і зустріч молоді в „Колізеум" та святочний концерт з виступами хорів, капелі бандуристів і театру Шевченкове Слово в „Конституційній залі". Другий, зглядно третій концерт з іншою програмою відбудеться о год. 8:30 ввечері і в тому самому часі відбудеться в „Арморі" святочний бенкет з промовами та мистецькою програмою. Подробиці усіх цих імпрез будуть своєчасно проголошені. Відповідна програма запланована й на неділю, 28-го червня, для тих, що ще залишаться в столиці. Комітет прийняв у принципі цей плян імпрез, при чому їхні подробиці ще мають бути розглянені. Під кінець своїх нарад Комітет розглянув і схвалив у принципі запропонований окремою комісією проєкт заяви у відповідь на скероване до нього „Слово"-звернення, підписане діячами української культури в підсовєтській Україні. Заява буде вкоротці опублікована в українській пресі. Під час нарад Комітету вітав його та його працю представлений п. Й. Лисогором гість з Европи, проф. д-р Олександер Кульчицький.

В Ню Йорку придбано дім для пластової молоді

Ню Йорк. — У цій великій світовій метрополії закуплено дім для пластової молоді цієї найбільшої в світі пластової станиці, яка начисляє близько 700 членів. Дім, який видно на світлині, приміщується під числом 144 Другої Евеню, яка має оправдану назву „української", на розі 9-ої вулиці і безпосередньо сусідує з будинком Українського Народного Дому. Цей новий набуток не тільки дає змогу молоді краще повести свою виховну і товариську діяльність, але також збільшує громадський стан посідання в нашій нюйоркській метрополії. Особливу вартість цього набутку збільшує те, що пластовий дім разом з двома сумежними будинками Народного Дому запевнює українській громаді в Ню Йорку велику площу, в можливо найкращому положенні, в самому серці української дільниці, де, в дальшій чи ближчій майбутності місцева громада могла б вибудувати громадський осередок, гідний цього найбільшого в світі українського скупчення поза Україною. В найближчому сусідстві новонабутого Пластового Дому знаходиться церква св. Юрія та її недавно вибудована коштом двох мільйонів долярів парохіяльна цілоденна школа, яку міські чинники уважають наймодернішою школою Ню Йорку. Цей черговий великий чин заслуженої пластової громади, яка недавно відзначала 50-річчя існування Пласту, є реальною ілюстрацією пластового клича „Великого бажайте!" Треба сподіватися, що все наше громадянство, його організації, а зокрема батьки пластової молоді, з радістю приймуть цю вістку й не менш радо допоможуть своїми пожертвами сплатити набутий будинок. Набуття пластового дому в Ню Йорку, до того в безпосереднім сусідстві Народного Дому, принесе користь не тільки Пластові, але є водночас черговим „добрим пластовим вчинком" для всієї української громади в Ню Йорку і його метрополії.

150-РІЧЧЯ НАРОДИН Т. ШЕВЧЕНКА ВІДЗНАЧИЛО НТШ У ЗДА СВЯТОЧНОЮ НАУКОВОЮ КОНФЕРЕНЦІЄЮ

Ню Йорк. — Для відзначення 150-річчя з дня народин Тараса Шевченка, патрона Наукового Товариства ім. Шевченка відбулася тут у суботу дня 7 березня ц. р. святочна наукова конференція Філологічної, Історично-Філософічної і Математично-Природописно - Лікарської Секцій НТШ. Відкрив конференцію коротким словом голова Філологічної Секції проф. д-р Василь Лев, який водночас із цим привітав численно зібраних присутніх, між ними президента УНР в екзилі д-ра Ст. Витвицького, і покликав до президії конференції представників Головної Управи НТШ у ЗДА, голів Секцій НТШ і доповідачів. Програму конференції започаткував своєю доповіддю прибулий з Европи проректор Українського Вільного Університету проф. д-р Олександер Кульчицький на тему „Шевченко в світлі глибинної психології", в якій він подав насвітлення деяких творів і постатей Шевченка із позицій психоаналітичних теорій Юнґа, з'ясовуючи водночас із цим переконливо причини незвичайного культу Шевченка серед українського народу. В дальшій частині програми, конференції, якою проводив голова Математично - Природничо - Лікарської Секції НТШ проф. д-р Микола Зайцев, виступив із своєю доповіддю ред. Богдан Кравців на тему „Остракізм у Шевченкознавчій бібліографії", в якій, на підставі перегляду підсовєтських бібліографічних праць з ділянки шевченкознавства показано, що із цих нібито наукових бібліографічних покажчиків вилучено взагалі прізвища і твори понад 30 видатних українських шевченкознавців. Третю доповідь з характеристикою „Шевченка - лірика" виголосив проф. д-р Кость Кисілевський. Закрив конференцію заключною промовою керівник історичної секції НТШ в ЗДА проф. д-р Матвій Стахів. Відбулася конференція, що в ній взяло 118 осіб, у великій залі Українського Інституту Америки.

Колишні вояки УПА вшанували пам'ять свого командира — ген. Т. Чупринки

Ню Йорк. — Нюйоркська і філядельфійська станиці Об'єднання кол. вояків Української Повстанчої Армії влаштували тут у суботу 7-го березня ц. р. в УНДомі святочні сходини для вшанування пам'яті головного командира УПА ген. Тараса Чупринки-Шухевича в 14-ті роковини його смерти. Відкрив сходини коротким словом голова Об'єднання пполк. Юрій Лопатинський. Доповідь про Чупринку-Шухевича, як військовика і державного мужа, голову Ген. Секретаріяту Української Головної Визвольної Ради, двадцятиріччя з часу створення якої припадає в цьому році, виголосив ред. Б. Кравців. В дальшій частині програми молода піяністка Марта Чапельська відіграла „Сонату 4 а" Бетговена та „Марш" Прокоф'єва і Ярослава Турянська - Саламаха, кол. вояк УПА, віддеклямувала вірш Синаші „Лист у простір", що був присвячений сл. п. генералові Т. Чупринці і надрукований у підпільному виданні „На чатах". Закінчено сходини хвилиною мовчанки на пошану поляглих у боях за Україну командирів і вояків УПА.

Проф. д-р Ол. Кульчицький відвідав УНС і „Свободу"

Джерзі Сіті. — Минулої п'ятниці в полудневих годинах відвідав головну канцелярію Українського Народного Союзу і В-во „Свобода" гість з Европи, проректор Українського Вільного Університету проф. д-р Олександер Кульчицький, який прибув з Мюнхену на двомісячні відвідини в ЗДА і Канаді. Проф. Ол. Кульчицького під час його відвідин у цих найстарших інституціях американських українців супровожав скарбник і директор канцелярії НТШ в ЗДА, інж. Роман Кобринський. В Головній Канцелярії УНС гостя вітали гол. предсідник Йосип Лисогір і гол. секретар д-р Ярослав Падох (гол. касир Роман Слободяна тепер на короткій відпустці), а в редакції „Свободи" всі її редактори. Проф. Кульчицький живо інтересувався станом і працею цих установ та сам інформував про стан і працю українців в Европі. Розмови продовжувались під час спільного обіду.

Проф. д-р Ол. Кульчицький

„Тризуб" здобув нову перемогу в поході за першість ЗДА

„Тризуб" Філядельфія переміг 3:0 Італійський С. К. з Балтимору у міжстейтових футбольних змаганнях за першість і Чашу ЗДА, які відбулися минулої неділі, 8 березня у Філядельфії. Вже в першій півгрі „Тризуб" устійнив вислід зустрічі воротами зі стрілів Яковини (2) і Петерсена. Розмокле грище дуже утруднювало гру, спеціяльно в другій половині. Футболісти „Тризуба" посягають по четвертий чемпіонат ЗДА, стараючись повторити свої успіхи років 1960, 1961 і 1963.

УСК Ню Йорк виніс із минулонедільних змагань за мистецтво „Великої Десятки" Німецько - Американського Футбольного Союзу з дружиною „Дойч-Унґарн" лише одну точку, бо зустріч закінчилася безворітною нерішеною 0:0. Після цієї гри УСК стоїть на першому місці показника „Великої Десятки" з одною точкою переваги над Грецьким С. К. і трьома точками над „Джуліяною", але має одну більше втрачену точку, як ці його суперники на перше місце.

„Чорноморська Січ" Ньюарк втратила несподівано дві точки в мистецьких змаганнях Американської Футбольної Ліґи. Січовики програли 1:3 зустріч із Мадярським С. К. з Ню Бранcвіку минулої неділі на своєму грищі в Ньюарку. „Чорноморська Січ" вела 1:0 зі стрілу Л. Вільчака до 80-ої хвилини гри і щойно після цього вичерпана фізично наша дружина (брак тренінґів) втратила в короткому часі аж троє воріт.

ПАПА ПАВЛО VI ЗАКЛИКАЄ ДО ЗГОДИ З ПРОТЕСТАНТАМИ

Рим. — Папа Павло VI звернувся в минулу неділю 8 березня 1964 до протестантського світу з закликом перевести „діялог" між католиками і протестантами з ціллю знайти шлях до погодження. Своє звернення зробив Папа у промові до кругло 5,000 вірних, які прийшли і приїхали на Богослужбу з нагоди 400-ліття Тридентського Собору. Багато паломників були з Триденту (Тренто) в північній Італії. Тридентський Собор відбувся в роках 1545—1563, був скликаний внаслідку протестатської реформації, що перевела найбільший розкол в Християнській Церкві. В тому самому дні святковано у Римі патрона мотористів, святого Франсіска з Риму, при чому у Колізеї Папа відправив також Богослужбу і в короткій промові закликав до молитов за всіх мотористів. В полудне Папа благословив маси вірних, зібраних на площі святого Петра і сотні автомобілів, що залягли ту площу. Заклик Папи в справі порозуміння з протестантами коментує преса для підкреслення потреби більших зусиль, аніж їх досі робив Вселенський Собор в напрямку промощення шляху до зліквідування найважливіших суперечок між Церквою Католицькою і Протестантськими. Вселенський Собор найбільш уваги присвятив злагідненню атмосфери між Католицькою і Православною Церквами, при чому наймаркантнішим актом в цій справі була зустріч Папи з царгородським патріярхом Атанаґоросом під час недавнього паломництва Папи до Святої Землі. На кругло один більйон християн — поверх близько 600,000,000 є римо - католиків, коло чверть більйона протестантів, решта православні. Однак найбільш поділені є самі протестанти, згідно з науками, що їх проповідували в різних країнах і різному часі Кальвін, Цвінґлі, Гус, Лютер і інші духовники та теологи, невдоволені внутрішнім станом в Католицькій Церкві в 14—16 сторіччях. Папа закликав католиків „не згадувати минулі помилки, а шукати за чеснотами, не чекати на те, що не сталося впродовж останніх чотирьох сот літ, але шукати на братерський лад згоди". Папа підкреслив, що теперішній Ватиканський Собор продовжує працю Тридентського Собору, хотячи осягнути тодішню ціль „з Божою поміччю". В самій Америці є кругло 200 різних протестантських самостійних груп.

ЗДА вишлють у випадку потреби дальші війська до Південного В'єтнаму

Вашингтон. — Президент Джансон заявив на своїй останній пресовій конференції в минулу суботу 7 березня ц. р., що з Південного В'єтнаму відкликується війська, які закінчили вже свою місію вишколювання південних в'єтнамців і дораджування їм у теперішній тамошній війні проти комуністичних партизанів, але — коли б зайшла потреба — то вишлеться туди нові війська. Це перша офіційна заява, що не є виключене збільшення числа американських військ у Південному В'єтнамі з уваги на тамошню важку ситуацію. Саме тепер у Південному В'єтнамі перебуває делеґація на міністерському рівені, яка має прийняти далекосяжні рішення щодо дальшої політики у відношенні до В'єтнаму. Полетіли туди секретар оборони Роберт МекНамара, голова об'єднаних шефів штабів генерал Максвелл Тейлор, голова Центральної Розвідчої Аґенції Джон МекКон і інші високі урядовці та старшини. Вони будуть нараджуватись передусім з тамошнім амбадором Ґенрі Кеботом Ладжом і командантом війська ЗДА в Південному В'єтнамі генералом Полем Гаркінсом. В минулу неділю 8 березня Роберт МекНамара перевів з південнов'єтнамським прем'єром генералом Нгуєм Ханом першу тригодинну нараду. За газетними твердженнями ген. Хан не просив прислати більше американських військ, ані МекНамара не пропонував їх йому. Хан буцім-то просив прислати поважний транспорт легкої зброї для парамілітарної південнов'єтнамської організації, що мусить в терені відбиватись проти наскоків комуністичних партизанів. За газетними твердженнями, комуністичні партизани здобули на південних в'єтнамцях коло 4 000 штук легкої зброї американського виробу. Що стосується французької концепції щодо невтралізації В'єтнаму, то державний секретар Дін Раск заявив на своїй минулотижневій пресовій конференції, що така концепція „підрізує мораль південних в'єтнамців", але президент Джансон заявив в минулу суботу, що йому просто не відомий ніякий конкретний французький проєкт про розв'язку проблеми В'єтнаму.

Кол. президент Труман очолює делеґацію ЗДА на похорон короля Павла

Атени. — На похорон грецького короля Павла I, який помер в п'ятницю минулого тижня, прибуде, м.і., делеґація з Америки під проводом колишнього президента Гаррі Трумана, як персонального представника президента Джансона. Також дружина Президента, пані Джансон, архиєпископ Іяковос і кілька інших осіб будуть у тій делеґації. Король Павло I помер після того, як — усупереч первісним вісткам про його видужування від операції вереда в шлунку, стан його був погіршився, коли в одній нозі та в лівому легені створилися сціпи крови. При смерті короля були приявними його дружина, королева Фредерика й інші члени найближчої родини. В три години згодом запряжено нового короля, 23-річного сина померлого короля, Константина II. 22-річня княжна Ірина, молодша сестра Константина, стала тепер наступницею престола. Старша його сестра Софія втратила права наслідства після того, як вийшла заміж за еспанського князя Хуана Карльоса. Молодий король Константин є заручений з 17-річною данською княжною Анною Марією, і їх вінчання має відбутися за рік. Якщо вони матимуть сина — він стане наступником престола. Голляндська королева, королі Данії і Бельгії, чоловік Єлисавети II Філіп Единбурзький та різні інші монархи і президенти заповіли свій приїзд на похорон, що відбудеться в четвер цього тижня в Атенах.

У СВІТІ

● **Совєтська преса** поминула цілковитою мовчанкою 11-у річницю смерти Сталіна — в дні 5 березня ц. р. Відзначено цю річницю тільки в Альбанії, де шкільні діти склали вінок під пам'ятником Сталіна і де преса й радіо присвятили колишньому совєтському диктаторові багато уваги, називаючи його „вірним продовжувачем ленінської справи".

● **До Занзібару** вернувся на своє становище британський високий комісар Т. Кроствейт — два тижні після того, як він разом з усіма своїми співробітниками був вигнаний з цього острова рішенням нового занзібарського уряду, що його Велика Британія не хотіла визнати.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provide for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

У вільному світі і в УССР

Друковані українською мовою газети в Україні широко розписуються про те, скільки то видань Шевченкових творів і скільки праць про Шевченка чи присвячених йому появиться у зв'язку із 150-річчям Поета. При цьому до реєстрів заплянованих „до ювілейного року" видань зараховується вже опубліковані протягом останніх трьох років книжки, які жадними новинами не є. Водночас із цим совєтські газети жонґлюють мільйоновими цифрами виданих за час совєтської влади примірників „Кобзаря" й інших Шевченкових творів, сотками тисяч тиражів, окремих шевченківських видань. Коли ж порівняти всі оті цифрові досягнення „радянської влади" у виданні творів Шевченка і праць про нього з тим, що опублікувала в цій же ділянці українська еміґрація та українці під польською, чеською і румунською окупаціями, і то здебільша приватними засобами, то виявиться, що поза УССР вийшло друком вдесятеро більше, як в „суверенній і незалежній" Українській ССР. Вистачить згадати хоч би те, що протягом 1918 - 1963 років українці на еміґрації спромоглися на три повні видання творів Шевченка: п'ятитомове за редакцією Богдана Лепкого в 1919 - 20 роках; 16-томове, не закінчене внаслідок воєнних дій за редакцією Павла Зайцева у виданні Українського Наукового Інституту у Варшаві в 1934-39 роках і 14-томове, опубліковане приватним видавництвом М. Денисюка у Шикаґо, ЗДА, в 1959 - 63 рр. За той же час, значить понад 45 років, втримувана на державні засоби Академія Наук УССР не спромоглася закінчити навіть 10-томового повного зібрання творів Шевченка, що його започатковано ще в 1939-му році, після того, як совєтський режим припинив і знищив академічне видання творів Шевченка, почате за редакцією академіка Сергія Єфремова в 1925 - 27 роках. І коли вже рахувати кількість видань самого „Кобзаря", то треба пригадати, що за останніх 20 років, від 1944 по 1963 рік, в „незалежній Українській ССР" опубліковано для понад сорока мільйонів українського населення 16 видань „Кобзаря", а за той же час для двомільйонової української еміґрації у вільному світі появилося 8 видань „Кобзаря" і 5 перевидань з рр. 1840-61.

Наукове Т-во ім. Шевченка опублікувало 1955-го року найціннішу з усіх дотеперішніх, опрацьовану проф. Павлом Зайцевим біографію „Життя Тараса Шевченка" і, крім того, ряд наукових збірників, присвячених питанням шевченкознавства. Українська Вільна Академія Наук має у своєму видавничому доробку такі публікації, як „Шевченко і його доба" з 1946-го року, 4-томове видання „Кобзаря" за редакцією і з коментарями проф. Леоніда Білецького, вісім наукових збірників під назвою „Шевченко" за 1952-61 роки, виданий у Голляндії англійською мовою збірник „Тарас Шевченко", а також ряд дрібніших видань. Український Вільний Університет у Мюнхені присвятив Шевченкові 4-5 том своїх „Наукових Записок" з 1961-го року. Крім названих, багато шевченкознавчих праць появилося у виданнях різних українських громадських установ, між ними у виданому „Свободою" при співпраці НТШ збірнику „Наш Шевченко" — 1961 р. і в Шевченківському альманаху за 1963-ий рік.

Крім названих видань появилося ще багато наукових праць з різних ділянок шевченкознавства, що їх авторами були: митр. Іларіон, Вол. Дорошенко, Дм. Соловій, Яр. Рудницький, Вас. Барка, Дм. Бучинський, Дм. Чуб, Вол. Янів та інші. В ділянці шевченкознавчої бібліографії великим досягнення є „Покажчик видань Шевченкових творів" Вол. Дорошенка, як також бібліографічні праці Л. Бачинського.

Поданий на цьому місці фраґментарний огляд шевченкознавчого доробку на еміґрації доказує, що українські науковці у вільному світі з честю виконують свій обов'язок супроти зачинателя і творця української літератури і патрона української науки.

Холодна війна невгаває

Сучасна міжнародна ситуація породжує найрізнородніші коментарі, що з них кожний ніби логічний і переконливий, а проте один одному суперечить. Ось так, наприклад, недавно читали ми в „Нюзвіку" із 17-го лютого статтю Волтера Ліпмана „Менше небезпеки — більше турбот", в якій цей публіцист (що його, до речі, завжди читає в перекладі Хрущов) виправдував президента Джансона і солідаризувався з його легковажним відношенням до закордонно - політичних турбот та ставленням на перше місце внутрішньополітичних проблем. Куба, Панама, Ляос, В'єтнам, Занзібар, Кіпр — ці і їм подібні справи безумовно прикрі, трудні і надокучливі. Але всі вони, — пише Ліпман, — не повинні занадто хвилювати й непокоїти, бо одне справжнє джерело глибокої журби минулося: минулася загроза атомової війни. „На шляху, що його започаткував Кеннеді в напрямі відпруження ситуації, ми здобуваємо щораз нових прихильників".

Цілком суперечну опінію чуємо з не менш поважної й авторитетної сторони. У близькому до республіканців „Сатардей Івнінґ Пості", який послідовно підтримує Ричарда Ніксона, як кандидата на президента ЗДА, вміщено 7-го березня велику статтю Джана Бирда „Чи він буде, чи ні?" в якій цей відомий публіцист пише про погляди Ніксона на закордонно - політичні справи, що в них Ніксон, завдяки своєму великому досвідові і подорожам по цілому світі, добре визнається. „Наприклад, — пише Д. Бирд, — Ніксон переконаний, що холодна війна перейшла в найнебезпечніший період. Він уважає такі речі, як договір про атомові досліди, продаж збіжжя Росії і останнє злагідження напруження, за справи, що йдуть на руку комуністам. Ідея, що Америка повинна допомогти Совєтам в економічному поступі, бо коли вони його осягнуть, то комунізм замре, є нісенітницею. Хрущов просто представлятиме той поступ, як доказ успішности комунізму".

Без уваги на те, з якого партійного боку походять які погляди — бо й по демократичному боці є такі політики, як конґресмен Майкел Фіген, речник рішучої антикомуністичної політики, треба прихилитися до думки, що теперішня ситуація далі загрозлива. Ніксон має рацію, коли твердить, що поступками й допоміжною рукою не можна приєднати собі ворога, ціллю якого є знищити вільний світ і Америку. Недавно державний секретар Дін Раск пробував був переконувати громадян ЗДА і зовнішній світ, що не всі комуністи однакові, що є між ними ліпші й гірші, що Москва є ліпшою за Пейпінґ, і тому можна їй продавати збіжжя, а що ліпшими є Польща Ґомулки й Юґославія Тіта, як Куба Кастра чи Альбанія Годжі, і тому супроти кожної з тих країн треба мати іншу політику. Воно трохи так, а трохи — не так. Усі ці розбіжності в комуністичному таборі є промінальними різницями тактики. Немає різниць між комуністичними країнами і їх диктаторами, коли йдеться про ціль — угроблення вільного світу. Скріплення будькотрої з комуністичних країн, навіть тієї „найліпшої", є скріпленням комунізму, як такого. Очевидно, треба вміти вести політику так, щоб народи в комуністичних країнах знали, що ворожість Америки стосується режиму, а не їх, народів. Але політика, ведена згідно з теорією Діна Раска, привела простим шнурком до визнання Пейпінґу де Голем та до торгівлі Британії, Франції, Канади й Еспанії з Кубою Кастра, бо західні союзники Америки не бачать логіки і послідовности у цій політиці.

Красномовно звучать на терені Об'єднаних Націй заклики закінчити холодну війну, але вона не закінчиться, поки існує сильний комуністичний світ з його центром Москвою. „Відпруження" настало тільки тому, що СССР зрозумів, що він слабший, і тому, що він має власні великі турботи. Як тільки він скріпиться — відразу підвищиться большевицький тон і замовкнуть голоси про „відпруження". Тому політика „співіснування" не має ніяких шансів на успіх.

М. Чировський

НА АМЕРИКАНСЬКОМУ РИНКУ

В атмосфері небувалого оптимізму розвивається американська економіка. Її розгін і ріст спостерігається майже в кожній ділянці. "U.S. News & World Report" стверджує, що таких розгонових ринкових сил не було в економіці від 1957-го року. Загальний індекс господарських процесів виявляє ріст за останній місяць у сталевій, електричній, нафтовій, машиновій, будівельній і інших галузях промисловости. Ростуть зиски і вартість акцій.

Виробництво і продаж сталі стоять на дуже високому рівні, куди вищому, як в 1963-му році. А треба ще взяти до уваги, що значну кількість сталі імпортується до ЗДА, щоб задовольнити величезне запотребування американської промисловости.

Останнім часом закордонні продуценти почали продавати сталь на американському ринку по цінах навіть нижчих, як продукують її на своїх внутрішніх ринках.

Беручи до уваги факт, що американський експорт сталі на світові ринки з різних причин ступнево спадає, репрезентанти американської сталевої індустрії стараються вплинути на урядові кола у Вашинґтоні, щоб вони припинили цей сталевий демпінґ закордонних фірм.

Та хоч справа демпінґу є важливою справою, яка вимагає окремої уваги, все ж таки із загальногосподарського погляду важливішим є факт величезного запотребування на сталь у ЗДА, промисловість якої абсорбує і зростаючу власну продукцію і імпорт сталі. І це є головним показником просперіту, бо сталь — основа всіх модерних господарських процесів.

Одним із найбільших споживачів сталі є автомобілева промисловість. Від неї у великій мірі і узалежнюється ринкова коньюнктура.

Просперітет 1963-го року був наслідком величезного розвитку автомобілевої промисловости, яка випустила на ринок того року понад 7 мільйонів автомашин. А тепер виявляється, що у 1964-му році кількість випродукуваних автомашин може перевищити 8 мільйонів, тобто ринковий ріст на цей рік ніби запевнений.

Що більше, дехто з продуцентів авт побоюється, що автомобілева промисловість неспроможна буде в 1964-му році задовольнити зростаюче запотребовання. Виявляється також, що американці вже знудилися малими автомашинами і в щораз більшому числі вертаються до автомашин великих і люксусових, сильних.

Одначе, деяке занепокоєння можна спостерігати у будівельній промисловості. Щоправда, у перших тижнях 1964-го року збудовано різного роду домів на 20% більше, як минулого року, але при цьому зауважується деякі неприємливі ознаки. А саме — збільшується число незайнятих новозбудованих помешкань і зростає кількість невиплачених гіпотечних (морґеджових) позик, внаслідок чого доми, обтяжені невиплаченими позиками, перебирають банки та інші фінансові установи. Це свідчить про перебоpгованість на будівельному ринку і про його пересиченість, отже, можливо, про неоправданий ринковий розгін.

Але покищо зиски підприємств і ціни на вартісні папери зростають. Без сумніву, обниження федерального прибуткового податку у великій мірі підсилює загальний оптимізм на ринку, одначе при цьому насувається питання далекометражевої доцільности цієї редукції. Тож варто призадуматися над можливими наслідками цієї справи, яка залишить більше долярів у руках громадян і приватних підприємств.

У багатьох випадках висловлювано застереження: чи не принесе обниження податків в період ринкового просперітету більше шкоди, як користи? Це бо може спричинитися до надмірного розмаху в інвестиціях, виробництві і витрачанні грошей.

Президентська Комісія Економічних Дорадників, як традиційний промотор у справі обниження податків, заперечує таку можливість „переборщеного" просперітету. Вона доводить, що американська економіка безумовно потребує такого стимулу для свого росту.

Нам здається, що арґументи цієї Комісії слабі і хибні, але це виявиться остаточно у найближчому майбутньому. Цікаво, одначе, що теперішній розгін на ринку Америки порівнюється із розмахом в 1957-му році. А треба тут пригадати, що восени того року прийшла рецесія.

З опінією Комісії Господарських Дорадників не погоджується банковий світ, який побоюється надмірного роздуття народного господарства і пропонує загострити кредитову політику, щоб не допустити інфляції. Також підкреслюється, що урядові пляни скоротити державні видатки, від яких залежить доля багатьох приватних підприємств, можуть сильно пошкодити розвиткові економіки ЗДА.

При критичному збігові обставин може статися так, що „переборщеному" просперітетові внаслідок редукції податків може забракнути сили для дальшого росту саме в результаті зменшення державних видатків. Тим більше, що, попри тимчасове покращання на ринку, безробіття не зменшується і немає надії на зменшення.

Справа в тому, що редукція податків напевно підсилить інвестиції і ріст індустріяльної продукції, але ледве чи причиниться до зросту запотребування на некваліфікованого або напівкваліфікованого робітника.

Роман Рахманний

ОСТАП ВИШНЯ — МУЧЕНИК СЕРЕД „ПРАВДОЛЮБІВ"

(Діялог)

— „Радянському журналістові притаманне почуття правди. Воно несхибно веде його крізь усі складності життя . . ." — згадав я вголос слова Натана Рибака з його статті в „Літературній Газеті".

— Од чого це вам таке верзеться? — запитав мене сусід.

— Та думав я про Вишню, а згадав його совєтських колеґ - журналістів.

— Про Вишню, Остапа, згадали? Отого, що „вишневі" та „мисливські" усмішки писав, а потім жовчно лаявся в „Самостійній дірці"?

— Про нього самого, але не тому, що він лаяв українських самостійників. Лаяв, бо примушували. Тепер виявляється, що він був справжнім мучеником, хоч і як цей факт заперечувано в совєтській пресі.

— Мученик? Та як же воно сталося? . . .

— У 1934-му році, коли він замовк, українська преса поза межами Совєтського Союзу відмітила, що улюблений читачами, славний український гуморист також опинився під обухом московської політичної сокири. Щоправда, його мовчання можна було пояснювати тим, що після 1933-го року нелегко було українцеві сміятися, коли понад шість мільйонів українців Москва виморила голодом, а визначних діячів української культури знищувала засланнями і розстрілами.

Однак, добровільно він не замовк. Ледве чи який справжній мистець спроможний примусити себе не писати й не друкуватись. Остапа Вишню спершу взято під вогонь режимної критики, потім ув'язнено і заслано туди, де — як то кажуть — і Макар телят не пасе. Навіть вибух другої світової війни не відкрив йому дверей на волю. Допіру 1944-го року, коли Москва не могла подолати українського визвольного руху ні військово, ні концепційно, виведено на світ Остапа Вишню і звелено йому: пиши, висмівай УПА і Українську Головну Визвольну Раду, мовляв, вони самостійної держави прагнуть, а спромоглися збудувати тільки „самостійну дірку" в лісі.

Зокрема Остап Вишня мав обов'язок полемізувати з повстанським гумористичним журналом „Український Перець", що його видавав відділ інформації при УПА. В цій справі допомагали Остапові Вишні інші совєтські памфлетисти, як Ковінька, Галан, Олійник . . .

Саме з того часу походить відома гумореска Остапа Вишні про себе самого, як „мученика". У примітці до тієї гуморески він пояснював, мовляв, українські „буржуазні націоналісти" у Львові писали під час війни, що він — Остап Вишня — загинув, замучений большевиками; а тим часом ніхто його не в'язнив, не мучив, бо ось він живе і пише проти тих же націоналістів. Гумореску передруковувано в совєтській пресі багато разів, часто читали її в радіопрограмах. Таким чином совєтські журналісти - „правдолюби" намагалися доказати, що українські націоналістичні журналісти брешуть.

Але й того було ще мало. Московське видавництво, що друкує твори совєтської літератури чужими мовами, включило переклад цієї гуморески до збірки „кращих радянських оповідань" англійською мовою.

„Автобіографічну" гумореску Вишні внесено до згаданої збірки для того, щоб ударити по українцях прямо і непрямо: поперше — затаврувати українських націоналістів, а подруге — показати англосаксонцям, що українці, крім пропаґандивних памфлетів, не мають мистецької літератури. Збірку цих оповідань надруковано на крейдяному папері, але продається немов макулятуру в книгарнях Канади — по 49 центів.

Тим часом виявляється, що ця гумореска Остапа Вишні не тільки не гідна репрезентувати українську совєтську літературу, але й не відповідає об'єктивній правді, як памфлет. Український письменник був примушений самооббріхуватись. Бо ось його співробітник з совєтського журналу „Перець", Степан Олійник, пише в журналі „Вітчизна" (ч. 5 за 1963 рік) таке: „А побачив я Вишню влітку 1944 року, коли, він, як жартував сам, „закінчив десятирічку" і прибув до Києва".

— Про яку це десятирічку мова?

— Совєтський журналіст-„правдолюб" Олійник після майже 20-ох років мовчання про „справу" Вишні пояснює це так:

„Павло Михайлович підійшов до мене і з тим же болем повторив ту саму фразу: — У мене така радість, така радість! . . А вони , жінка й дочка, плачуть . . . Не поспішаючи (Остап Вишня), витяг з кишені якогось папірчика і простяг його мені. Глянув я на той папірець і все зрозумів. „Справу по звинуваченню Губенка Павла Михайловича (Остапа Вишні) переглянуто Військовим Трибуналом Київського військового округу 25-го жовтня 1955-го року". Нижче писалося, що постанова органів Державного Політичного Управління від 3-го березня 1934-го року щодо Остапа Вишні скасована і „справу припинено" за браком складу злочину".

Стільки Степан Олійник у журналі „Вітчизна".

Іншими словами сказавши, Остап Вишня від березня 1934 року був репресований російсько - большевицькою владою, пробув на засланні десять років, після того був випущений умовно на волю, щоб поборювати сатирою кращих синів і дочок українського народу, прозваних ворогами народу, а тільки через 20 років з дня свого арешту його регабілітовано. Тому Остап Вишня таки був мучеником, хоч особисто заперечував це в своїй гуморесці.

— Саме це я хотів вам сказати, сусідо! І сьогодні кожному видно, яким „правдивим" є те, що совєтські журналісти пишуть. Але вони й досі твердять, що „радянському журналістові притаманне почуття правди". І державне видавництво СССР, що випускає книжки чужими мовами, далі ширить брехню по світі.

Совєти знову таврують Західню Німеччину

Москва. — В минулу суботу 7 березня ц. р. ТАСС проголосив нову заяву про Західню Німеччину, в якій в небувало дотепер гострому тоні таврується здогадний західньо - німецький „реваншизм" та мілітаризм. Західньо - німецькі військові кола — кажеться в тій большевицькій заяві — мріють про те, щоб відплатитись за зазнану в останній світовій війні поразку та що на тлі тих настроїв може в Західній Німеччині вирости „новий Гітлер". Зокрема у тій заяві підкреслюється, що Західній Берлін „ніколи не належав і ненележатиме" до Західньої Німеччини. У тій заяві говориться поіменно про колишнього західньо-німецького канцлера Конрада Аденауера і теперішнього канцлера Людвіґа Ергарда, ставлячи їх на рівну дошку. Західні коментатори пояснюють гостроту тієї совєтської ноти зневажливим для Кремлю жестом, що його зробила західньо - німецька амбасада в Москві, переславши відповідь на новорічну ноту Хрущова, яку той розіслав був усім державам світу, через шофера вантажного авта німецької амбасади, який передав ту відповідь дверникові на Кремлі і зажадав від нього писемного потвердження відбору.

Культурні осередки Західньої Німеччини

Хто перебув воєнні і початкові повоєнні роки у Західній Німеччині, той пам'ятає тогочасний вигляд німецьких міст. Мешкальні доми, святині, музеї, театри і концертові залі — все лежало в руїнах. Коли німці отряслися з воєнних страхіть, вони почали думати про відбудову не тільки мешкальних домів та святинь, але також приміщень для культурних цілей.

Тепер у більшості великих міст Західньої Німеччини стоять нові будівлі з театральними і концертовими залями. В половині жовтня минулого року відбулося в західньому Берліні урочисте відкриття будівель фільгармонії, які збудовано коло Тірґартену — зоопарку. Концертова заля цієї фільгармонії, яка вміщує 2 200 осіб, має вигляд терас, що підносяться на висоту 21 метра. Заля вивінувана найновішими технічними спорудами, які запевнюють добру акустику та вигоду публіці. Відбудовано також берлінський оперовий театр, Шарльотенбурзьку оперу.

Національний театр у Мюнхені затримав свій давній клясичний вигляд, який датується кінцем 18-го сторіччя, змінено тільки внутрішній плян залі збільшенням місць для глядачів та вимірами сцени, що має 13.5 метра висоти і 16.5 ширини.

Будівля державної опери у Гамбурзі сягає 12 метрів у глибину. Запроєктовано театр в Дюссельдорфі, що має бути збудований коштом 30 000 000 марок. Він матиме вигляд амфітеатру, без бальконів.

Нові театри мають Ганновер, Ґельзенкірхен, Кельн, Франкфурт над Майном, Дюїсбурґ, Штуттґарт, Дортмунд, Кассель та інші міста. Нюрнберґ має нову „Майстерзінґергалле", збудовану коштом 30 000-000 марок.

Усі ці будівлі свідчать не тільки про багатство Західньої Німеччини, але й про те, як дбають німці про розвиток своєї культури. Нові будівлі є виявом модерного архітектурного стилю, що його творять сучасні будівничі. Звичайний глядач, що звик бачити у театрах та музичних залях клясичний стиль, буде розчарований виглядом цих нових будівель і не матиме мистецької насолоди, бо вони виглядають як безформні апокаліптичні тварини. Зате всередині мають вони всі вигоди для мистців і публіки.

О. З.

Лука Луців

Т. ШЕВЧЕНКО — СПІВЕЦЬ УКРАЇНСЬКОЇ СЛАВИ І ВОЛІ

(3)

У поемі „Іван Підкова" запорожці „вміли панувати, панували, добували і славу і волю". В „Гайдамаках" говорить поет про „думу правди і **козацьку славу**", в „Гамалії" козаки-невільники хочуть „почути **славу, козацькую славу**", і після того їм легше було б загинути. Навіть у „Псалмі 136" (1845) поет не забуває про той український скарб, про славу, і пише: „І язик мій оніміє, висохне лукавий, як забуду пом'янути тебе, **наша славо**". В поемі „Сліпий" (1845) Ярина зі Степаном „згадували Запорожжя, **козацькую славу**".

Т. Шевченко до самої смерти не забував про **волю і славу України**. В поемі „Буває, в неволі іноді згадаю", написаній в 1850 році на засланні в Оренбургу, сниться поетові отака сцена:

— Дивися, дитино, оце козаки
(Ніби мені каже), на всій Україні
Високі могили. Дивися, дитино,
Усі ті могили — усі отакі.
Начинені нашим благородним трупом.
Начинені туго. Оце воля спить!
Лягла вона славно, лягла вона вкупі
З нами козаками! . Тут пана немає,
Усі ми однако на волі жили!
Усі ми однако за волю лягли,
Усі ми і встанем. Та Бог його знає,
Коли то те буде.

Поему цю закінчив поет заявою козака: „**Слава** здорово кричить за наші голови . . . А може, і про могили, і про нас з старцями божими по селах правдива дума невесела між людьми ходить . . ."

Це не тільки в перших роках своєї творчости Шевченко співав про „**Козацькую славу**" і „убогі руїни" („Гайдамаки"). Він не змінив своїх поглядів на козацьку-українську славу, і пізніше, в повісті „Прогулянка з приємністю і не без моралі" (1858), писав:

„А моя прекрасна, могутня, **вольнолюбива** Україна туго начиняла **своїм вільним** та ворожим трупом незліченні могили. Вона своєї **слави** на поталу не давала, ворога гнобителя під ноги топтала й **вільна**, нерозтлінна вмирала. От що означають могили й руїни. Недурно журливі та сумні ваші пісні, задумливі земляки мої. Їх **склала воля**, а співала тяжка, самотня неволя". („Кобзар", Вінніпеґ, том III, ст. 502).

РОЛЯ Й ЗАВДАННЯ ПОЕТА-КОБЗАРЯ

Серце мліло, не хотіло
Співать на чужині . . .
Не хотілось в снігу, в лісі,
Козацьку громаду
З булавами, з бунчуками
Збирать на пораду . . .
(„Думи мої, думи мої")

Багато разів Т. Шевченко висловив свої погляди на ролю й завдання поета або кобзаря, постать якого так часто зустрічається в його творах. Тут треба б навести важливе ствердження академіка Степана Смаль-Стоцького про творчість українського поета, на що не завжди звертають увагу шевченкознавці, а саме те, що „в Шевченка від самого початку його поетичної творчости на першому місці й передусім стоїть Україна як цілість, **доля-воля** рідного краю, рідного народу, державно-політичне становище України в теперішньому відповідно до того, як було в минулому; що в його думках усе зосереджується не коло його особистого горя, коло його особи, а завжди коло України, коло її волі, коло її визволення.

Така була його поезія від самого початку — відмінна, зовсім відмінна від знаної йому своєї й чужої поезії, і свідома свого завдання". (Ст. Смаль-Стоцький. Т. Шевченко. „Інтерпретації", Варшава, 1934, ст. 74).

Уже в 1839 році звеличав Тарас Шевченко Григорія Квітку-Основ'яненка славною одою саме за те, що він у тому ж році в журналі „Отечественные Записки" надрукував нарис під заголовком „Головатий", в якому вихваляв кошового чорноморського козацького війська — Антона Головатого. Шевченко так захопився був новим організатором української збройної сили, що в першій редакції своєї поеми написав:

Наш завзятий Головатий не вмре, не загине,
От де, люди, наша слава, слава України!

Шевченко закликав старого Квітку співати „про Січ, про могили", про те, що „ділось в Україні, за що погибала, за що **слава козацькая** на всім світі стала!"

Квітка не міг виконати цього завдання (1778-1843) — тож Шевченко сам його здійснив.

Акад. Смаль-Стоцький дав вірну аналізу поеми „Тарасова ніч", в якій з'ясовується ролю кобзаря-поета на Україні в ті часи. Кобзар співає на середдоріжжі хлопцям і дівчатам про те, що „тії **слави козацької** по вік не забудем".

Україно, Україно! Ненько моя, ненько!
Як згадаю тебе, краю, зав'яне серденько!

Можна парафразувати зміст цього місця поеми таким способом:

„Тепер з голоду ворон кряче, бо немає ворожих трупів; в чистім полі трава зеленіє — не скроплює її козацька кров за волю України; тепер не козаки, а буйний вітер гуляє полем . . . Поет немов вимовля словами: „не досить згадувати славу козацьку та плакати, не досить згадувати, що „було колись — панували", треба й самим журитися та дбати про ту славу, дбати, щоб і ми панували та нову славу добували. Але кобзар-поет досягає тільки того, що „кругом хлопці і дівчата слізоньки втирають". Може бути, що аж два рази повторюваний поклик поета „тії слави козацької повік не забудем" прийняли вони до свого серця, але на більше їм тепер спромогтися несила. А добувати славу слізоньками не можна". („Інтерпретації", ст. 46).

Коли кобзар-поет побачив такий наслідок своєї гри й співу, замовк і засумував, бо „щось руки не грають". Алеж він є тим самим кобзарем, якого Шевченко оспівав у своїй поемі „Перебендя": „заспіває про Чалого — на Горлицю зверне"; це „химерний" кобзар, що „заспіває, засміється, а на сльози зверне". Він „пішов по вулиці" та з журби заграв танкової мелодії, і хлопці пішли „навприсядки".

„Хлопці лише на хвилину очаровуються Україною („слізоньки втирають"), а заграй їм козачка, то вони (про все забувши) — навприсядки. Що інше може кобзар на те сказати, як не:

Нехай буде отакечки,
Сидіть, діти, у запічку?!

Це не сама тільки іронія, не „яскраво глумливий іграшковий тон", не „глузування з парубоцтва", а далі не „кепкування з себе, — як дехто думає, — це з журби за долю України гіркий, їдкий докір сучасному поколінню, що знає тільки власні вигоди, деколи заплаче, але зовсім не журиться, як Україну „рятувати". Йому все байдуже". (Там же, ст. 46-47).

Шевченко все своє життя старався бути вірним тим завданням, які він поставив собі — поетові-кобзареві. В 1847 році в Орській кріпості він писав про свою творчість:

О думи мої! о славо злая!
За тебе марно я в чужому краю
Караюсь, мучуся . . . Але не каюсь! . .
Люблю, як щиру, вірну дружину,
Як безталанную свою Вкраїну!
Роби що хочеш з темним зо мною,
Тілько не кидай, в пекло з тобою
Пошкандибаю . . .

Запам'ятаймо дату 27 червня — день відкриття пам'ятника Т. Шевченкові в Вашингтоні

Як уже повідомила преса, день відкриття пам'ятника Т. Шевченкові в Вашингтоні остаточно визначено на 27-го червня ц. р. Хоч цей день і буде свідоцтвом найбільшого назовні вияву пошани до Великого Кобзаря, на який могла спромогтися українська громада в ЗДА, даючи матеріяльні засоби на поставлення пам'ятника, проте, вважаємо, що день 27-го червня, коли будемо схиляти у Вашингтоні наші голови перед постаттю Пророка України, повинен, одночасно, виявити якнайбільшу єдність нашого духа і наших почувань та вірність заповітам, що їх залишив нам Тарас Шевченко. Ці — єдність духа і почувань треба буде виявити з глибини наших сердець і на кожному кроці.

Приклад найвищої єдности духа і почувань повинні дати нашій громаді в ЗДА, заздалегідь і ще перед днем 27-го червня, наші церковні проводи та всі громадські організації, на чолі з начальною українською репрезентацією в ЗДА, якою є Український Конґресовий Комітет Америки. Все ж наше громадянство повинно здисципліновано допомогти УККА довести усіх нас до найбільш гідного й величавого перебігу дня 27-го червня.

Знаємо, що у зв'язку з цим на УККА спадає велика відповідальність і такі ж обов'язки, виконати, які та установа зможе тільки тоді, коли в першу чергу наші Церкви та громадські організації й все українське громадянство в ЗДА їй допоможе. Знаємо рівно ж, що саме тепер, зокрема ж для всебічної підготовки до дня 27-го червня, УККА буде потребувати не тільки нашої моральної підтримки, але й великих матеріяльних засобів, про які ми всі повинні подбати рівно ж заздалегідь. В першу ж чергу до цього зобов'язані ті, що спізнилися з вплатою складок на Народий Фод УККА.

Коли х іде про участь у святі 27-го червня вірних нашої Церкви, то отці настоятелі і парафіяльні уряди повинні вже тепер приступити до зорганізування якнайбільшої кількости членів парафії, які візьмуть участь у святі 27-го червня в Вашингтоні. Вже тепер треба подбати про замовлення автобусів та приготовання транспарентів з написом, — яку парафію і місцевість дана група людей репрезентує, як рівно ж визначити, хто поза о. настоятелем, ту групу очолює і нею керує.

Кажуть, що 27-го червня легко буде мати в Вашингтоні 100,000 наших людей. Вважаємо, що їх може бути й далеко більше, треба тільки, щоб поза гідним вшануванням 150-ліття народження Т. Шевченка на місцях, у парафіях, додатковим нашим завданням було — якнайбільш чисельною українською громадою схилитись у великій пошані перед постаттю Т. Шевченка у Вашингтоні та дійсно єдиним серцем і єдиними устами пригадати всьому світові Його „Заповіт".

Дальші вказівки щодо участи вірних Української Православної Церкви в ЗДА в святі відкриття пам'ятника Т. Шевченкові в Вашингтоні, Консисторія буде своєчасно надсилати отцям настоятелям і парафіяльним урядам.

Консисторія Української Православної Церкви в ЗДА

(УП Слово)

● **Із Східнього до Західнього Берліну втік** високий старшина східньонімецької комуністичної поліції, ранґою капітан, разом із своєю жінкою. Того ж самого дня окремим шляхом перебрався через границю до Західної Німеччини молодий офіцер східньонімецьких прикордонних військ.

З Карнавалу в Дітройті

Як кожного року в карнавалі вибився серед забав у Дітройті Зимовий Равт Інженерів з традиційною презентацією дебютанток. Він відбувся в головній балевій залі Ветеранс Меморіял Білдінґ 1-го лютого при звуках оркестри ФІЛ КОЛ, в приявності 400 осіб.

Перед 11-ою годиною ночі впроваджено на залю десять молодих дебютанток в асисті молодих юнаків, яких попередили шість (з десяти) дебютанток з минулорічного Равту зі своєю асистою. Цьогорічних дебютанток представив інж. В. Несторович, а вітали їх голова Т-ва У. Інженерів п. О. Цеплий і інж. Лідія Лазуренко, яка кожній з них вручила китицю рож і пам'ятковий, ручно мальований карнет. Були між ними три панночки з інших стейтів.

На фоті читачі найдуть дебютанток і їх товаришів забави. Ось вони (зліва направо): Зірка Пацин (з Клівленду), асистент — Орест Білий), Надія Готра (Роман Тарнавський), Христя Филипів (Юрій Тарнавський), Уляна Варивода (Роман Богунович), Ірина Ковальська (Ігор Чипчар), Одарка Шлега (Ростик Смаль), Галина Мордованець (з Віндзору, — Ігор Калужний), Арета Лісев (з Боффало, — Мирон Ростковичі), Оксана Кукуровська (Богдан Обуховський) і Зеня Пришляк (Ярослав Грушкевич).

Церемоніял презентації мав урочистий тон, сколихнув серця дебютанток, тішив матерів і батьків та викликав зацікавлення гостей Равту, що грімкими оплесками вітали кожну дебютантку зокрема. Перший їх танець був заарaнжований з їх власними батьками. Після того танці продовжувались для всіх гостей, які в певних моментах обдаровували себе котильйонами і рожами. Танцювали всі танці, від клясичного вальса починаючи, і кінчаючи манірними викрутасами твіста, так, що навіть старші дістали молодечого вигляду.

Дівчата - дебютантки запишуть глибоко в своїй пам'яті той день, як один зі світліших днів у свойому житті — писала м. і. в листі до Т-ва Укр. Інженерів пані Пришляк, мати одної з дебютанток, згадавши презентацію.

Дорівнювали Равтові Інженерів Вечерниці хору „Трембіта", що відбулись 11-го січня (перед Маланкою), в великій залі Вірменського Культурного Центру. Грала оркестра „Зоря". Веселим і рухливим аранжером був п. В. Диґдало. Він відважний, бо диригував „коломийкою", до якої стануло поверх 100 пар, зі сцени меґафоном і довів її навіть до самого кінця... В програмі Вечерниць, що її заповідав голова хору п. Б. Сторожук, ввійшли: привітання з Новим Роком українського громадянства Гриця Зазулі (говорив сам маестро Е. Козак), якого дотепи приймали гості з одушевленням, — сольоспіви пані Г. Кравченко і п. П. Пахолюка прегарних танґових мелодій, — вигадлива „льотерія" на підставі чисел, вибитих на котильйонах, з яких три були нагороджені. Багатий буфет і окремі столики, так, як на Равті Інженерів, могли вдоволити гостей.

Варто згадати ще, що Баль Пластприяту, Княжі Вечерниці УККА, Вишивані Вечерниці СУ і інші. Але скрізь ми не бували, але чули, що забави були дуже добрі і всі в Дітройті жалують, що так коротко тривав цьогорічний карнавал.

Н-вич

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ПОДЯКА

Всім, хто так чи інакше відгукнувся на тридцятиріччя моєї наукової праці в 1963 р., — українським науковим установам і товариствам, громадським організаціям, українському Духівництву обох віровизнань, громадським діячам і культурно - науковим працівникам, приятелям і студентству, а теж українській пресі у вільному світі складаю щиру подяку за привіти й побажання. Зокрема дякую за заохоту до дальшої праці над етимологічним словником української мови та за пожертви, що вплинули від свідомих громадян і установ на покриття коштів друку цієї праці. З плянованих 20 частин цього словника появилися вже друком три частини, а дальші в підготові. Сподіваймося, що спільним зусиллям доведемо це діло до успішного кінця. Ще раз щире спасибі всім!

Я. Рудницький

Оттава, 29 січня 1964

ЗАКЛИК

ДО БУВШИХ СЕМІНАРИСТОК ТА ІНСТИТУТОК СЕСТЕР ВАСИЛІЯНОК

По сумній вістці, що довголітня Ігуменя Сестер Василіянок у Львові, Мати Віра Слободян померла, кілька бувших вихованиць Сестер Василіянок зійшлися 5-го травня 1963 р. на поминальну Службу Божу й Панахиду до каплички СС Вавиліянок в Асторії. По відправах, Сестри запросили приявних на снідання. Тут, по короткій розмові рішено, щоб створити Ініціятивний Комітет для скликання З'їзду всіх бувших учениць шкіл Сестер Василіянок, тепер поза межами Рідних Земель.

Збори скликано на 24-го листопада 1963. Присутні попросили пані Надію Литвиненко, бувшу директорку семінарії СС Василіянок у Львові, щоб очолювала Комітет. Ольгу Демцюх - Лісс вибрано секретаркою. Метою З'їзду є нав'язати контакт з усіми бувшими ученицями семінарії, сьогодні поважними та енерґійними на народному полі діячками, і задокументувати величезну працю Сестер Василіянок на полі шкільництва на Рідних Землях. Схвалено, що З'їзд відбудеться в Ню Йорку.

Чергові сходини відбулися в Народному Домі в Ню Йорку 8-го лютого, 1964 р. В міжчасі, вже після проголошення в пресі, що наш Комітет плянує З'їзд, бувші учениці гімназії СС Вавиліянок скликали свій окремий З'їзд на вересень ц. р., поза Ню Йорком. Тому наш Комітет рішив, що наш З'їзд охоплюватиме всіх бувших семінаристок і інститутох (що роками мешкали в інститутах СС Василіянок одначе ходили до інших шкіл) — Львова, Яворова, Станиславова, Дрогобича, Перемишля, Словіти й Підмихайлівців та учениць всіх інших шкіл нового типу на Потоцького у Львові. Доповнено Комітет так: проф. Надія Литвиненко — голова, Марія Демидчук — заступниця голови, Ольга Демцюх - Лісс — секретарка, Марія Тарчило-Ґумовська — касирка, Ольга Михалюк - Домбровська — пресова референтка і Марія Клячко, програмова референтка. — Також схвалено дату З'їзду на кінець тижня після Дня Подяки, тобто 27—29 листопада 1964. Вирішено також звернутися до всіх подруг, яких адреси маємо в руках, щоб засягнути їхньої думки в справі З'їзду.

Комітет просить, щоб кожна бувша семінаристка чи інститутка якнайскорше прислала нам точні дані: своє ім'я, родинне і по чоловіці прізвище, де ходила до школи, в котрих роках, котрі професори її вчили і який предмет, хто був директором, настоятелькою, префектою, що пам'ятає про семінар, інститут, поодиноких осіб, веселі і сумні події з часів студій. Як вище сказано, метою З'їзду є задокументувати минувшину, тому на це потрібні спомини кожної бувшої семінаристки чи інститутки, як також фотознімки шкіл, учениць, сестер, професорів. Ті знімки зужиться до архівів. Всі спомини й знімки просимо висилати якнайскорше на руки секретарки Комітету:

Mrs. OLHA LISS, 212 East 88th Street, New York, N.Y., 10028.

Комітет має в пляні влаштувати в часі З'їзду цікаву, розвагову програму. Примірoм, один вечір може бути присвячений виступам власних сил, тобто бувші студентки самі виступлять з гумористичними точками, будуть співати, грати на інструментах, читати короткі оповідання, тощо. В часі З'їзду могла б відбутись виставка образів і скульптури, якщо є такі між нами, що малюють чи різьблять. Може бути виставка знімок. Є в пляні влаштувати бенкет, на якому бувші учениці З'їзду та їхні родини мали б нагоду зустрітись і в приємній атмосфері провести час. Звичайно, нам, Комітетові, потрібна Ваша тісна співпраця, ідеї та пропозиції, які просимо надсилати на руки програмової референтки:

Miss MARY KLACHKO, 423 West 118th Street, New York, N.Y., 10027.

Час до часу треба буде подати допис чи статтю до преси, щоб всім було відомо, що З'їзд відбудеться, щоб усіх наших подруг заохотити до участи в З'їзді. Кожна з Вас має якісь зв'язки з пресою чи то в Злучених Державах, чи в Канаді чи в Полудневій Америці чи в Европі. Ті зв'язки треба використати в користь З'їзду. Якщо будуть якісь питання в тій справі, просимо писати до пресової референтки:

Miss OLHA DOMBROWSKA, 191 E. 3rd Street, New York, N.Y.

Очевидно, що у зв'язку з підготовою З'їзду будуть видатки і від грошей буде залежати, на яку скалю Комітет зможе зробити відповідні приготування. Тому Комітет просить тих, що спроможні помогти фінансово, вислати якусь суму на адресу касирки:

Mrs. MARY GUMOWSKY, 30-49 33rd Street, Astoria, L.I., N.Y.

Конечність є знати адреси всіх бувших професорів, учениць, інституток поза межами Рідних Земель, щоб усіх особисто повідомити про З'їзд. Тому просимо якнайскорше надіслати Комітетові адреси, а крім цього самі пишіть до всіх подруг і заохочуйте їх до співпраці.

Щоб З'їзд був успішним, потрібна співпраця всіх нас. Тому сердечно заберімось до праці, щоб З'їзд бувших вихованиць СС Василіянок був успішним.

В усіх питаннях просимо звертатися до членкинь Комітету. Якщо маєте питання до голови Комітету або заступниці голови пишіть на адреси, які тут подаємо:

Mrs. NADIA LYTWYNENKO, 66 St. Marks Place, New York, N.Y., 10003.

Mrs. MARIA DEMYDCHUK, 416 17th Street, Brooklyn, N.Y. 11215.

Закликаємо Вас до жертвенної співпраці та до милої зустрічі на З'їзді!

З щирим привітом:
Надія Литвиненко, голова;
Ольга Лісс, секретарка.

● **Вдова по покійному президенті** пані Джан Кеннеді та брат покійного головний прокуратор Роберт Ф. Кеннеді обговорювали з представниками латинських американських держав справу побудови бібліотеки ім. Джана Ф. Кеннеді, в якій мають зберігатися всі документи і пам'ятки по покійному. Венесуеля жертвувала на бібліотеку $ 100.-000; таку саму пожертву склав і губернатор Порто Ріко — Луїз Муньоз Марін. Плян бібліотеки допомагали скласти 14 найславніших архітектів в цій країні і з-за кордону. Бібліотека має коштувати $ 10 мільйонів, вже зібрано $ 4.3 мільйона.

Помер проф. Ярослав Михайлишин

Ярослав Михайлишин

Професор Ярослав Михайлишин, один із наймолодших многонадійних науковців нової еміграції, згинув трагічно в автомобілевому випадку 20 лютого цього року біля Ґрінсборо, в Північній Керолайні.

Професор Я. Михайлишин народився 1928 року на Україні в селі біля Золочева. Зараз після війни, в 1945 році вступив до гімназії ім. Тараса Г. Шевченка в таборі Гайденав британської зони Німеччини. В 1949 р. склав з відзначенням матуру і згодом виїхав на сталий побут до ЗДА. Під час корейської війни служив у рядах американської армії, а після війни скінчив Ню Йорк Сити Коледж. Докторат із політичної економії одержав в університеті Норд Керолайна в Чопел Гілл. В 1961 році одержав фулбрайт сколяршип на один рік студій у варшавському університеті. Повернувшись із студій, одержав посаду професора політ. економії в Гай Пойнт Коледж, Норд Керолайна.

Твердий житьовий шлях від ранніх літ аж до смерти сформував у Покійного твердий, невгнутий характер. Силою своєї завзятої волі Покійний готовив себе до служби Батьківщині.

В останнім листі бл. п. Ярослав Михайлишин писав: „Живемо і діємо з свідомістю, що скоріше чи пізніше великий конфлікт двох світів мусить прийти, але разом з ним мусить прийти шанс для України... Українська визвольна справа „стає великою міжнародньою проблемою — готуймось!"

Відійшов на завжди у вічність дорогий Друг. Йому судилась трагічна доля тих, „що рвуться ввесь вік до мети, і вмирають на шляху".

Похорон був величавий. Видно було, що мав Покійний багато приятелів. У Гай Пойнт Коледжі влаштовано в його пам'ять академію.

Бл. п. Ярослав Михайлишин осиротив жінку і двоє маленьких діточок. Похоронено його в Гай Пойнт Норд, Керолайна.

М. Данкевич

Св. п. о. Олександер Петро Лонкевич

22 лютого помер в Рочестері, Н. Й., на 80 році життя і 51 році душпастирської праці о. Олександер Петро Лонкевич. Він народився 1884 р. в містечку Войнилів на Західній Україні, як син пароха о. Августина. По закінченні середньої освіти в Бережанах студіював теологію у Львові, де Митрополит Шептицький висвятив його на священика в 1913 р. В початках працював сотрудником в Бережанах і адміністратором в Княжолуці, а від 1918 до 1944 рр. був парохом Потутор коло Бережан.

В 1944 р. виїхав до Відня і там 5 літ працював як священик при Центральнім Кладовищі. В 1949 р. перенісся з родиною до Америки і в Рочестері, Н. Й., перевів решту своєї душпастирської праці як сотрудник при парохії св. Йосафата.

Похорон відбувся 26 лютого в Рочестері і покійного поховано на місцевому цвинтарі. Покійний залишив дружину Олену з Горникевичів, трьох синів, дві дочки, дев'ять внуків і двох правнуків.

Ціле своє трудолюбиве життя Покійний утішався знаменитим здоров'ям і ревністю у виконуванні своїх душпастирських обов'язків.

Між двома світовими війнами Покійний відбудував знищену до тла потуторську парохію включно з будовою нової величавої церкви і там крім душпастирської праці вів широку громадську роботу не тільки в своїй парохії, яка складалася з 3-ох сіл, але також і в Бережанах.

В минулому році Покійний відсвяткував 50-ліття священства і 50-ліття подружого життя. Пам'ять про Покійного на все залишиться в серцях всіх тих, котрі його знали і любили.

Н. Н.

Ділимося сумною вісткою
з Рідними, Приятелями і Знайомими,
що в п'ятницю 6-го березня 1964 року
упокоївся в Бозі
наш Найдорожчий
ЧОЛОВІК, ТАТО і ДІДУСЬ
бл. п. ВАСИЛЬ ГОЛУБОВИЧ
народжений 15-го січня 1885 року в Збаражі, Україна, один з найстарших членів 204 Відділу УНСоюзу в Ню Йорку.

Тіло Покійного спочиває в похоронному заведенні П. Яреми в Ню Йорку.

Похорон відбудеться у вівторок 10-го березня 1964 року з похоронного заведення до української Католицької церкви Святого Хреста, 3709 31st Ave., Long Island City, N. Y. на цвинтар Кальварія.

Горем прибиті:
дружина — ОЛЕНА
донька — ОЛЬГА
зять — ПЕТРО ЗАЯЦЬ
внуки — ВАСИЛЬ й ОЛЬГА

З глибоким жалем сповіщаємо
Друзів та Знайомих,
що 18-го лютого 1964 року в Шикаґо
помер від серцевого удару,
заосмотрений Святими Тайнами
Інж. ОМЕЛЯН РАДИШ
народжений в Іллинцях на Гуцульщині 1907 року.
В глибокім смутку залишені
дружина — СТЕФАНІЯ
син — ЮРІЙ
та
братова — ОКСАНА з Дітьми

Замість квітів на свіжу могилу
Дорогого нам
бл. п. ПЕТРА СВИСТУНА
суму 55 долярів на Українських Інвалідів
зложили:
Антін і Оксана МАЛЮЦА
Стефан і Ольга ПУТИКЕВИЧ
Стефан і Ольга ФАРМІҐА
Володимир і Дарія СЕМЕҐЕНИ
Микола ЗАЦУХНИЙ
Ярослав ГУЗАР
Микола і Орися ЛАБА
Стефан і Катерина РОВДИЧ

Мистецтво

НОТАТКИ ОМУА

Виставка Любомира Кузьми

Між 15-29 березня відбудеться в Українському Народному Домі у Ню Йорку виставка картин Любомира Кузьми. На виставці буде показано біля 30 картин, переважно темпери і енкаистики. Любомир Кузьма учився малярства спочатку приватно під час його студій біології на Львівському університеті, які він закінчив у 1937 р. Після того студіював у варшавській Академії Мистецтв.

В Ню Йорку Любомир Кузьма бере участь в українських і американських виставках, мав декілька самостійних виставок, одну з них у галереї Дункан в 1961 р. Від 1956 р. провадить мистецьку школу в Ню Йорку, яку до того часу вів покійний Мирослав Радиш. Ім'я Любомира Кузьми знане з дискусій і доповідей мистецьких виставок, він часто пише на мистецькі теми і його рецензії на виставки українських мистців відзначаються особливою логікою і ясними викладами. Останньо підготовляє до видання книжку, в якій поділиться своїм поглядом на сучасну ситуацію у мистецтві.

Виставка буде відкрита в неділю 15 березня о год. 12 в полудне.

Я. Г.

Перша виставка образів Ніни Климовської

Відмічування таких культурних подій, як перша індивідуальна виставка образів Ніни Климовської, це для рецензента правдива приємність. Не треба тут присолоджувати штудерними загальниками думок про нездарність мистця, його безпорадність з рисунком, кольором, композицією, не треба шукати форми, щоб не вразити автора образів, сказати йому, що творчого в них дуже мало.

Тут все навпаки. Пишучи про таку виставку, яку організувала Климовська, треба добре слідкувати за тим, щоби ненароком не пропустити чогось важливого з безлічі додатних рефлексій, що снуються при спостереганні творчого звіту нашої молодої малярки. Багато додатних рефлексій складаються на одне суцільне переконання, що народився нам мистець-професіонал з чітко вирізбленим творчим профілем, достатньо озброєний всіма професійними вміннями та знаннями, щоби свободно висловлювати свої творчі прагнення.

Виставка відбулася в Філядельфії, в галерії Пенн Арт Сентер, кілька тижнів тому, стягнувши численну американську публіку.

Вже поверховний погляд на ряд полотен, стверджував солідне знання Климовської в ділянці площинного, лінеарного та кольорового компонування. Коли ж і ламає вона певні принципи рівноваги тих чи інших елементів, то робить це, свідомо чи несвідомо, з метою висунути і підкреслити окреслений психологічний момент. А втім, конструювання композиційного кістяка в образах Климовської має багато рафінованої вишуканости, відваги й винахідливости. Важливе, що композиційні ефекти, цікаві знахідки, повністю підпорядковані творчому поривові, думці, ідеї, що дуже цінне у мистця, який вміє компонувати. Як часто бачимо по нинішніх виставах образів без таланту, що в них кокетуванням композиційних, чудово вивчених якостей, цілько заклюється духову порожнечу маляра.

Безумовно, Климовська вдумливо синтезує здобутки і ренесансового мистецтва і нашої доби включно до матеріялових надбань нинішнього безпредметного мистецтва, яке поважно розбудувало кольорові, а ще більше фактуральні засоби плястичного вислову. Але ж у синтезуванні досвіду відживших стилів і їхніх корифеїв, вона ні на мить не піддається їхнім сугестіям і не втрачає власної особовости.

Принциповість, внутрішня сила, відважність та водночас суворість самовимогливого мистця, що означеновують творчість одної з наших найжолодших мисткинь, вневнюють нас у тому, що ідеали, яким вона, першою своєю індивідуальною виставою обіцює служити, будуть зорітии в дальшому шуканні самовиявних шляхів. Впевнює нас у тому це й те, що знаємо про неї з позамистецького життя, як про ідейну українку, яка зовсім свідомо підпорядковує своє особисте, національним ідеалам, і в служінні своїй батьківщині бачить глузд свого існування. Це дуже рідка прикмета посеред наших, молодшого покоління, мистців.

В. Ласовський

Гарасовська-Дачишин у Ню Йорку

У березні ц. р. будемо мати нагоду оглядати у Ню Йорку індивідуальну виставку відомої української малярки Марії Гарасовської-Дачишин. Ця виставка буде відкрита від 17 до 28 березня 1964 р. у галерії Лігоа Дункан, 215 Іст 82 Стріт у Ню Йорку і буде її четвертою з черги виставкою, а першою у Ню Йорку і в американській галереї. Перед тим вона мала дві виставки в українському середовищі, а саме у Шикаго, (Іллиной) і у Вінніпегу (Канада), а одну у будинку публічної бібліотеки в Денвері (Кольорадо). Крім цього вона брала участь у численних збірних виставках, теж і в Ню Йорку.

Марія Гарасовська студіювала малярство в академії мистецтв у Кракові (Польща) перед II світовою війною, а побіч цих студій скінчила ще педагогічний відділ на Краківському університеті й Інститут реклям у Катовицях (Польща). Підчас кількох воєнних років вона, крім творчої праці в малярстві, працювала як театральна декораторка і як учителька малярства. Після війни у таборі скитальців у Ашафенбургу (Німеччина) вона вела образотворчу студію, у якій крім неї вчили теж інші українські мистці. Приїхавши до ЗДА вона осіла у Шикаго, де і досі живе.

Основа малярського стилю Гарасовської-Дачишин імпресіоністична. Однак останніми часами її стиль чимраз більше збагачується експресіоністичними елементами, себто широким трактуванням, розмашистим мазком, вільнішими, менше залежними від баченого кольористичними сполуками. Все-ж підставою її малярства є природа. Хоч вона малює і людину у таких темах, як портрети й композиції, але найбільше душі вкладає таки у краєвиди. Для здобуття відповідних краєвидних мотивів відбуває далекі подорожі. Останніми часами у горах стейту Кольорадо найшла бажане природне оточення і там намалювала більшість образів, які побачимо на її нюйоркській виставці. Як мистець і людина вона відзначається розмахом, завзяттям і ентузіязмом, а як малярка належить до типу „фа престо" (як казали італійці) і нераз встигає намалювати один або більше образів на день, у контакті з улюбленою нею природою, що її краса ще не забруднена слідами сучасної матеріялістичної людини.

Любомир Кузьма

Північний Бруклин відзначив 50-ліття церкви Св. Духа

(Закінчення з 1-ої стор.)

діти з дитячого садка під проводом Галини Качмарської виголосили збірну деклямацію із вправами. Хор церкви св. Духа під дир. Л. Рейнаровича відспівав „Молитву за Україну" М. Гайворонського і „Ой зійшла зоря" М. Леонтовича. Танцювальні й гурток під проводом Романа Петрини відтанцював три танки. Танцювальні гуртки СУМА під проводом Осипа Галатина виконували численні танки до мелодій, що їх грав на акордеоні п. Босак. Бандуристи СУМА з Ню Йорку під проводом Павла Данилова виконали три композиції. Присутні щирими оплесками дякували виконавцям за виконані продукції. Головну промову виголосив Преосвященний Владика Кир Йосиф Шмондюк. Він закликав до підтримки всією парохією справи школи, бо тільки вона зможе втримати молодь при рідній церкві і рідному народові. Парох о. В. Андрушків дякував Владиці та всім, що причинилися до влаштування Ювілею, і тим, що прибули на його відзначення. Протоігумен о. Сотер Голик молитвою закінчив Бенкет, а церковний хор відспівав „Боже Великий, Єдиний".

ОН мають труднощі з висланням міжнародного війська на Кіпр

Об'єднані Нації. — Генеральний секретар Об'єднаних Націй, який має обов'язок скласти міжнародне військо ОН, що виїхало б на Кіпр на час трьох місяців, має труднощі з двох причин: передусім обмежено участь у тому війську до невтральних країн, і — далі — застережено, що ті країни, які дадуть свої контингенти до того війська, мають теж нести кошти оплати, плюс добровільні пожертви від третіх сторін. У Тант рахує, що ці кошти винесуть 6 мільйонів долярів, але американські фахівці передбачають потребу 20 мільйонів долярів. З уваги на кошти Бразилія відмовилась від участи у тому міжнародному війську, а Канада, Ірляндія і Швеція просили дальших інформацій. Командантом того війська буде індійський генерал, який був висланий на Кіпр вже які два тижні тому, як обсерватор від ОН. Тим часом на Кіпрі переведено частинний обмін цивільних „закладників", що їх однаково кіпрські греки, як турки схопили були у вуличних кривавих сутичках. Кожна з сторін закидає другій, що не звільнено ще всіх цивільних осіб, які „зникли". Особливо турки закидають кіпрським грекам, що вони багатьох цих цивільних в'язнів повбивали.

Суд засудив до досмертної в'язниці двох злочинців, які викрали були молодого Сінатру

Лос Анджелес. — Суд присяжних, складений із 9 чоловіків і 3 жінок, визнав винними всіх трьох злочинців, які викрали були в грудні минулого року Френка Сінатру молодшого. Співак Френк Сінатра старший викупив був сина за дол. 240,000. Суддя Окружного Суду ЗДА Віллям Дж. Іст негайно визначив висоту кари двом засудженим 23-річному Беррі В. Кіненові і 23-річному Джозефові С. Емблерові — досмертну кару тюрми і ще 75 років ув'язнення з огляду на те, що з найвищим виміром кари за 6 пунктів акту оскарження. Але цей засуд може бути змінений, після психічних дослідів, що їх має перевести федеральний судово-медичний центр у Спрінгфілді, Мізурі. Третій злочинець 42-річний Джан Б. Ірвін просив про відкладення визначення йому висоти кари, і суддя погодився на це. Йому грозить кара 75ох років тюрми, бо йому не доведено, що він брав участь у викрадуванні Сінатри молодшого.

Українські спортовці взяли участь у відбиванкових першостях Сходу ЗДА

Українські відбиванкарі увінчали успіхами свою участь у першостях східних районів Союзу Відбиванки ЗДА, які відбулися минулої суботи, 7-го березня в стейтовому коледжі в Монтклер, Н. Дж. В загальній конкуренції жінок перша дружина „Чорноморської Січі", Нюарк, яка виступала під назвою „Нюарк Юкрейніенс „А"", здобула четверте місце, а в пізніших змаганнях системою програв - відпав дійшла до півфіналу, який програла після гарної і завзятої гри з шісткою УМСА з Плейнфілду. Молодша дружина „Чорноморської Січі" стала першуном Б групи після перемоги над дружиною з Лівінгстону. Ця молода дружина, якої керівником і тренером є Адріян Лапичак, одержала срібну чашу і золоті медалі за перше місце Б групи, а також в загальних змаганнях здобула сенсаційну перемогу над сильною дружиною УМСА з Плейнфілду. Перше місце серед усіх жінок виборола дружина Гренд Сентрал УМСА з Ню Йорку, в складі якої грало п'ять змагунок УСК-у Ню Йорк.

Серед чоловіків у групі Б змагалися українські відбиванкарі з Пассейку, які репрезентували місцеву УМСА, але грали в однострою Української Централі з такими ж написами в англійській мові. Ця молода українська дружина здобула цілий ряд перемог і друге місце Б групи, програвши тільки останню фінальну зустріч сетами 1:2 зі шісткою Скач Плейнс.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

СЕРЕДА, 11-го БЕРЕЗНЯ 1964 р.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Клюб Поступовий 70 Відд. в год. 7-їй веч. в УНДомі при 96 Fleet St. — П. Костик, секр.

П'ЯТНИЦЯ, 13-го БЕРЕЗНЯ 1964 р.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Запорізька Січ 155 Відд. в год. 7-їй веч. в приміщенні УНДому, 766 Стейт вул. Просимо всіх членів прибути. — Управа.

СУБОТА, 14-го БЕРЕЗНЯ 1964 р.

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. М. Грушевського 219 Відд. в год. 7-їй веч. при 675 So. 19th Street. — М. Т. Юров, секр.

НЕДІЛЯ, 15-го БЕРЕЗНЯ 1964 р.

ДІТРОЙТ, Міш. Місячні збори Т-ва ім. І. Франка 146 Відд. в год. 1:30 по пол. в приміщенні Укр. Осередку, 2955 Карпентер вул. — Управа.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Т-ва Запорізька Січ 367 Відд. в год. 1:30 по пол. в церковній залі. Членство проситься прибути. — Ю. Купнір, гол., Т. Песко, касир, В. Попович, секр.

БОФФАЛО, Н. Й. Місячні збори Б-ва св. о. Миколая 127 Відд. в год. 11:30 рано в церковній залі при Фільмор і Онейда вулицях. На зборах можна вплачувати вкладки. Побір вкладок відбувається кожної неділі в вище згаданому часі і місці. — Управа.

НЕДІЛЯ, 22-го БЕРЕЗНЯ 1964 р.

ВИЛИМЕНТИК, Конн. Річні збори Т-ва Любов 387 Відд. в год. 2-ій по пол. в приміщенні УНДому при дорозі ч. 6, Норт Віндгам. На порядку дня: звіти Управи та Контр. Комісії; вибір нової управи Відділу. Після закінчення відбудеться спільна знимка новообраної управи. — В. Олійник, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Управа 375 Відд. Дм. Вітовського пригадує і просить вплачувати вкладки як слідує: кожної другої неділі в місяці в Укр. Клюбі при 847 N. Franklin St. від год. 12-1:30 по пол; кожного другого четверга в місяці в Укр. Клюбі при 23rd Brown St. від год. 7:30-8:30 веч.; кожної другої п'ятниці в місяці в УАДК при 5020 N. Old York Rd. від год. 7-8:30 веч. — П. Тарнавський, секр.

Посмертні згадки

МИХАЙЛО СТЕРЕНЧАК, член Б-ва св. Ів. Хрестителя 277-ий Відд. УНСоюзу в Гартфорді, Конн., помер 14 січня 1964 р. на 47 році життя. Уроджений в Янківцях, пов. Синок, емігрував до Венесуелі в віці 1956 р. переїхав до ЗДА. Вступив в члени УНС в 1962 р. Був прикладним громадянином і жертвенним на укр. нар. цілі. Покійний залишив у глибокому смутку дружину Юліо з Красіїв та трох дітей Ірену, Лесю і Марію. Похорон відбувся 18 січня ц. р. з церкви св. Михаїла на укр. цвинтар в Гластонбері.
Вічна Йому Пам'ять!
Е. Гомотюк, секр.

РОМАН ШЕВЧУК, мол., член Б-ва св. Йосафата 217 Відд. УНСоюзу в Рочестері, Н. Й., помер 10 лютого 1964 р., проживши 40 літ. Полишив в глибокому смутку дружину Розалію, родичів Евдохію і Романа, 3 братів, Юрія, Дмитра і Теодора і 4 зам. сестри: Гелену, Магдалину, Анну і Софію. Належав до Б-ва св. Йосафата, був ветераном другої світової війни, належав до John Onufryk Memorial - Post No. 1590. Похорон відбувся з військовими почестями 13 лютого ц. р. при участі родини, членів Відділу та місцевих українських ветеранів. Похований на Holy Sepulchre Cemetery.
Вічна Йому Пам'ять!
Вол. Колданський, секр.

ТАРЗАН, ч. 5201. Боббі застрелив змію.

Лякливий крик вночі швидко збудив трьох чоловіків.

Спільними силами вони поспішили до шатра хлопця, де...

Неймовірно, вони видивилися на змію, скорчену на землі... застрелену стрілою з лука Боббі!